

Slavnostni govornik: Ivan Hočvar

Dogodek: Odkritje spominske plošče »TAJNO SKLADIŠČE OROŽJA MILICE – 1991«

Lokacija: Zgornja Bela 54/a, hranitelj Blaž Vidmar

Datum: 25.9.2020

Spoštovani g. Blaž Vidmar, g. Župan Rok Roblek, veterani in veteranke, dame in gospodje!

Dovolite mi, da vas v imenu PVDS Gorenjska in v svojem imenu, kot predsednik društva prav pristrčno pozdravim tukaj na Zgornji Beli.

Danes se s to svečanostjo spominjamo in obeležujemo dogodek, ki je pomenil hrabro dejanje g. Blaža, ki je brez pomislekov, ne da bi razmišljal o sebi in svojih najbližjih in o mogočih posledicah, omogočil hrambo orožja takratne Postaje milice Kranj. Prav je, da predvsem mlajšim generacijam povemo, da je bil to čas, v katerem je tako dejanje imelo lahko za posledico kazensko odgovornost. Dogovori med miličniki in hranitelji orožja so bili mogoči zaradi visoke stopnje medsebijnega zaupanja in prijateljskih odnosov.

Poleg tega je prav, da povemo, da R. Slovenija ni nekaj samoumevnega in da je nastanek države Slovenije posledica plebiscitarne odločitve Slovencev in Slovencev ter varnostnih in obrambnih aktivnosti, ki so jih izvajali pripadniki takratne milice, TO in civilnih struktur, za zavarovanje plebiscitarne odločitve in preprečitve enotam JA, da bi preprečile nastanek države Slovenije.

V času, o katerem govorim sem bil načelnik takratne Uprave za notranje zadeve Kranj in vodja koordinacijske podskupine za koordinacijo varnostnih in obrambnih aktivnosti na območju Gorenjske, zato lahko verodostojno in z vso avtoriteto poudarim, da je imela Gorenjska posebno strateško lego in varnostno - obrambni pomen. Da je temu tako kaže tudi angažiranje sil JA za zagotavljanje in doseg ciljev, ki jim jih je zadal njen vrh, na čelu z načelnikom generalštaba JA generalom Blagojem Adžičem. Poleg rednih enot mejnega odseka, ki je imel sedež v Radovljici, enot planinske brigade z sedežem v Kranju in na Bohinjski beli je bil za zavarovanje letališča Brnik angažiran tudi tankovski bataljon iz oklepne brigade na Vrhniki. Za izvajanje zveznih predpisov na mejnih prehodih pa so bili iz Beograda pripeljani miličniki zvezne brigade milice in nato s helikopterji premeščeni v bližino mejnih prehodov, na katerih naj bi izvajali naloge.

Ker so varnostne in obrambne sile komaj nastale države Slovenije nenehno izvajale različne aktivnosti, prihajalo je tudi do oboroženih spopadov, je prišlo na območju Gorenjske tudi do uporabe letalskih sil, ki so z raketami in letalskimi mitraljezi delovale na letališču Brnik in na RTV oddajnik na Krvavcu, ki je bil komunikacijsko okno v svet. Pri tem je nastala tudi velika materialna škoda, na letališču Brnik pa je prišlo tudi do smrtnih žrtev, kot posledica oboroženega delovanja tankovske enote – dva novinarja in pripadnik TO. Vendar vse to ni bilo dovolj, da bi zvezna oblast, podprta predvsem s strani srbske politike in vodstva JA, ki je skozi take neracionalne odločitve branilo svoje privilegije, ki si jih je pridobilo še v času Tita in so se razglašali za branik Avnojske Jugoslavije, preprečila uresničitev dolgoletne želje Slovencev in Slovencev o življenju v samostojni državi Sloveniji.

Nesporno pa so bile njihove ocene napačne, kajti borili se niso samo proti obrambnim in varnostnim silam komaj rojene Slovenije, bile so v konfrontaciji s slovenskim narodom, ki se je skupaj na plebiscitu odločil, da želi živeti v samostojni in neodvisni Sloveniji.

Brez podpore širših množic in vsakega posameznika posebej, ki so vsak po svojih močeh pripomogli k zavarovanju plebiscitarne odločitve, si tudi obrambne in varnostne sile ne bi mogle uspešno zoperstaviti eni najmočnejših armad v Evropi.

In ravno takim posameznikom, ki so nesebično in brez razmišljana pristopili k doseg cilja, je namenjena današnja spominska slovesnost kot spomin in opomin, kako je nastajala in nastala samostojna in neodvisna država Slovenija.

Še enkrat hvala g Blažu in srečno Slovenija.